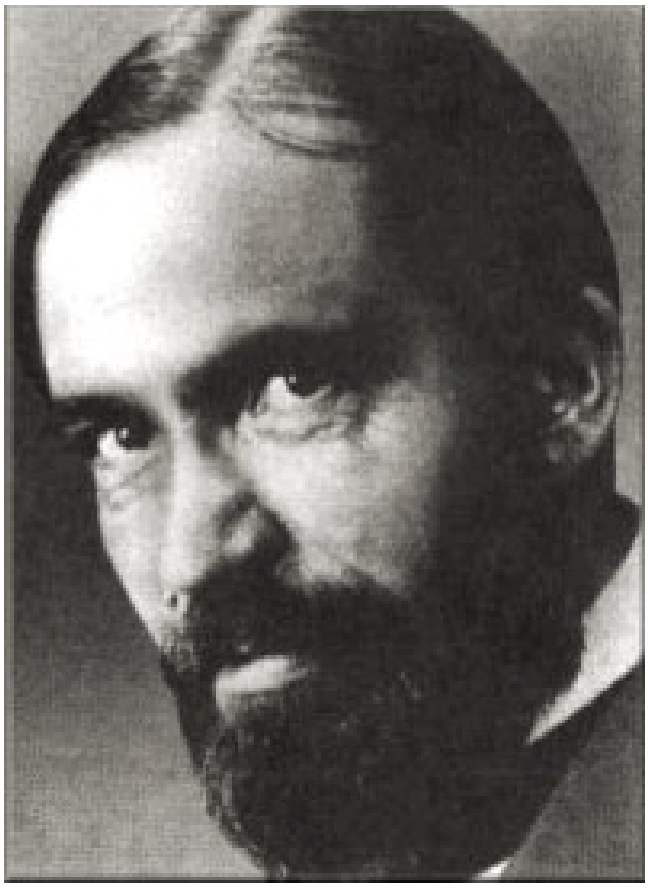

Juhász Gyula
Vojtina új ars poétikája a fiatal költőkhöz

Öcséim, ó mert vagytok többen is,
Sőt többen tán, mint kéne, ifjú bátrak,
Kik új dalokkal s hittel téreit
Betöltitek most a szűk Hunniának,
Hozzátok száll ma ez új intelem,
Tanács, vagy kérés és kritika is tán,
Mert szó nélkül már még se nézhetem,
Hogy némelyek mit mívelnek a lírán.
Ne fájjon ez, azoknak, kik igaz
Lélekkel, bár forrongva, síkra lépnek,
A fiatalságot nem éri az
Én gáncsom, csak mi benne régi vétek.
Mivel magam is voltam fiatal,
Mi több: ma is vallom, hogy az vagyok
S tőlem ma távolabb a diadal,
Mint egykoron: felénk új nap ragyog
Új holnapnak ködéből: ez a nap
Egy más világot fog találni már
S jaj annak, aki kábán ez alatt

Csak múltat jajgat s nem tud várni már.
De mégis, vannak dolgok földön, égen,
Melyek maradnak mindíg, az utód
Hiába pártol el tőlük, cserében
Papírt kap aranyért csak, mai mód.
Mert, hogy dologra térjek, én öcséim
(Kik közt nem egyet én vezettem a
Parnassz hegyére) nem elég igérni,
De adni is kell néha, pláne ma!
Úgy értem ezt, hogy szép, szép az irányzat,
Mely egyenesbe és végtelenbe mén,
A hitteljes művészet és hadászat,
De mégis, mégis fő a költemény.
Mit bánom én, hogy mit vallasz Uradnak
És Istenednek és hogy mit tagadsz,
Hogy mit gondolsz a költésről magadban
És társaságban, nem bánt már a harc,
Mit izmusok szélmalma s nyája ellen
És mellett vívnak ifjak és nagyok,
Már én a költőt várom mind a versben
S ha nincsen benne, hoppon maradok.
Valaki légy, ha kollektív dalolsz bár,
És ne akarj te lenni valaki,
Mit bánom én, gyep vagy aszfalt az oltár,
Hol leborulsz, magadról vallani!
Mert csak magadról vallasz, bármit is mondj
S ha minden második szód végtelen,
De érdekelsz, te tündöklő kicsiny pont,
Ha önfényed ragyog szemben velem.
S hiába minden mélység és ködösség,
Harmónia, ha szó marad a szó
S hiába mondod az emberre: fönség,
Ha senki vagy, szavakra utazó.
A falu tornya, mely csöndes nyugodtan
Mereng a zsuptetők fölött, bizony
Különb szívemnek, mint a cifra torta,
Mely habból ábráz téged, kölni dóm!
Világpolgár légy (és ebben Aranynál
Tovább megyek, bár ő arany marad),
De ez az érzés nem a hontalanság
S becsülve mást, vedd észre a magyart!
Mert szép az export és expressio is,
(Noha magam nem élek már vele),
De a poézis mégis csak poézis
S gyökér nélkül nincs fának levele.
Magyar légy és ne mondd, de ezt mutassa

A versed színe, íze és szaga,
Amint magyar volt és költő Balassa,
Bár idegenhez gyakran járt maga.
Magyar légy, mint a római palástban
Dörgő Petur volt zordon Berzsenyi
S homéri és virgili vers folyásban
Vörösmartynk Dunánkat zengeti.
Petőfi is, akár respublikáról,
Akár juhászról énekel, magyar,
S Arany, idézve ötszáz velszi bárdot,
Egy örök magyar bánatot takar!
De ad vocem: magyarság és Petőfi,
Nem tetszik nékem a könnyű magyar,
A csupa rózsám, tubicám s a többi,
Ki minden áron egyszerűt akar,
De úgy akarja, hogy lóláb a szándék
S kilóg a tudva hanyag rím alól.
Petőfi egy volt, Istentől ajándék
S nem új Petőfi, ki ma úgy dalol.
Mert nem lehet, hogy az Otthonban éljen
Feketekávén s pletykán a magyar
És ott merengjen zöldellő vetésen,
Amíg mellette bakkozik a kar.
És nem lehet, mit most sokan kívánnak,
A kultúrát a porba dönteni,
Vajúdik és szül még e szörnyü század,
De nem halódik, ami isteni.
Delendam esse censeo: kiáltod
És eltörölnéd, mert nem ismered.
Minek kultúra? Úgyis kannibálok
Vagyunk, legyünk hát: ez önismeret!
Arany gazdája verte így vetését,
Én már, lehet, konzervatív vagyok,
De megtartom, mit bízván és remélvén
Reánk testáltak bölcsek és nagyok!
Van itt elég baj, bú, gond, céda gazság,
Van itt elég gyom és rom, dög, szemét,
A kultúránk, mi egyedül maradt rád
Vigasztalásul, koldus nemzedék!
Csákányt az ős hazugságok falára,
De az örök szépség legyen tabu,
Az érckolosszus is ledől, hiába,
De Hamlet él, míg él a mélabú.
Csak verselő írónak szól e versem
S csupán költőnek, annak, aki vall,
Mert hozzád közöm - Isten látja lelkem -

Nincs semmi, tisztes drámai ipar.
Darabcsinálók, tantiémvadászok,
Kiknek hazája széles e világ,
Kiket a művelt csőcselék sóvárog
Tapsolva kéjjel talmi holmiját.
Költő vagyok s magyar: nem érdem ez, de
Szent kötelesség és szent fájdalom.
Hívő reménnyel, küzdve, énekelve
Balsorsomat örömmel vállalom.